

ПОРЯДОК
реагування на доведені випадки булінгу (цькування)
у фаховому коледжі та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування)
Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) у фаховому коледжі.

2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:

- кривдник (булер) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;

- потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);

- спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);

- сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу у фаховому коледжі, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;

- невірноважена поведінка;

- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;

- різка зміна звичної для дитини поведінки;

- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;

- відлюдкуватість, уникнення спілкування;

- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;

- занижена самооцінка, наявність почуття провини;

- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;

- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;

- схильність до пропуску навчальних занять;

- відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття;

- депресивні стани;

- аутоагресія (самоушкодження);

- суїцидальні прояви;

- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);

- намагання приховати травми та обставини їх отримання;

- скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей; жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;

- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;

- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

4. До булінгу (цькування) в закладах освіти належать випадки, які відбуваються безпосередньо у фаховому коледжі та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами

фахового коледжу під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи фахового коледжу, та інших освітніх заходів, що організуються за згодою директора фахового коледжу, в тому числі дорогою до (із) фахового коледжу.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;
- інші правопорушення насильницького характеру.

5. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) у фаховому коледжі (далі - суб'єкти реагування) є служба освітнього омбудсмена, служби у справах дітей, центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, органи місцевого самоврядування, керівники та інші працівники закладів освіти, засновник (засновники) закладів освіти або уповноважений ним (ними) орган та територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України.

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти діють в межах повноважень, передбачених законодавством та цим Порядком.

6. Суб'єкти реагування здійснюють заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у фаховому коледжі згідно з Планом заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у фаховому коледжі.

7. Педагогічні (науково-педагогічні) та інші працівники фахового коледжу у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;
- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України;
- повідомити директора фахового коледжу та принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування)

У день подання заяви видається наказ по фаховому коледжу про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб.

1. Наказом по фаховому коледжу створюється Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) за участі педагогічних працівників, практичного психолога фахового коледжу, батьків потерпілого та булера, директора фахового коледжу, інших зацікавлених осіб.

2. Уповноважена особа фахового коледжу у 3-денний строк з моменту отримання заяви скликає засідання Комісії з розгляду випадків насильства, булінгу (цькування).

3. Уповноважена особа у разі виникнення підозри, або отримання заяви щодо насильства, булінгу, жорстокого поведіння із учасником освітнього процесу фахового коледжу або якщо є реальна загроза його вчинення (удома, зі сторони однокласників, зі сторони інших осіб) проводить зустріч із особою, стосовно якої є інформація про жорстоке поведіння, намагається з'ясувати всі обставини даної справи. У процесі розмови, якщо особа підтверджує факт жорстокого поведіння чи насильства щодо неї, уповноваженій

особі необхідно з'ясувати терміни подій, які відбулися, та отримати їх детальний опис.

4. Комісія з розгляду випадків насильства, булінгу (цькування) у 5-денний строк з моменту отримання заяви проводить розслідування, з'ясовує всі обставини та за результатами розслідування приймає відповідне рішення та рекомендації. За підсумками роботи комісії складається протокол.

5. Для прийняття рішення та вжиття відповідних заходів реагування результати проведеного розслідування узагальнюються наказом по фаховому коледжу.

6. Якщо випадок цькування був одноразовим, питання з налагодження мікроклімату в освітньому середовищі та розв'язання конфлікту вирішується у межах фахового коледжу учасниками освітнього процесу.

Результат розслідування та рішення комісії доводиться директором фахового коледжу до відома постраждалого. У випадку, якщо постраждалий не згодний з рішенням комісії, директор фахового коледжу повідомляє про право звернутися із заявою до органів Національної поліції України.

7. Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то директор фахового коледжу повідомляє уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей.

8. Уповноважена особа або особа, яка її замінює у разі відсутності відповідно до наказу про склад комісії, згідно з протоколом засідання комісії відповідає за виконання та моніторинг запланованих заходів відновлення та нормалізації психологічного клімату у фаховому коледжі та визначених рекомендацій для учасників булінгу (цькування).

9. Рішення Комісії з розгляду випадків булінгу реєструється в окремому журналі (паперовий вигляд) з оригіналами підписів усіх її членів.

10. Не залежно від рішення комісії, директор фахового коледжу забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від нього.

Відповідальність осіб, причетних до булінгу

1. Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

2. Діяння, передбачене частиною першою статті 173⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

3. Діяння, передбачене частиною першою вище зазначеної статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

4. Діяння, передбачене частиною другою вище зазначеної статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.